

1. Допуни табелу:

	Ознака	Назив	Ознака	Назив
ДУГИ акценати				
КРАТКИ акценати				

2. Акцентуј дате речи према следећим упутствима:

- а) краткоузлазни акценат на другом слогу: Б е о г р а д
б) дугоузлазни акценат на другом слогу: д и ј е т а
в) краткосилазни на првом слогу и дужина на последњем: п о г л е д
г) дугосилазни на првом слогу и дужина на последњем: к р а ј њ и

3. Допуни следеће реченице водећи рачуна о акценатским правилима у српском језику:

- а) На _____ у речима могу стајати само силазни акценати.
б) На _____ слогу вишесложних речи могу стајати сва четири акцента.
в) _____ акценати могу стајати на сваком слогу осим последњег.
г) У двосложним и вишесложним речима ниједан акценат не може стајати на _____ слогу.

4. Допиши акценатске знаке уз одговарајући слог:

Слог	Акценат
једини	
први	
унутрашњи	

5. Спој погрешно акцентовану реч са правилом које је у њој прекршено:

- јези́к   Једносложне речи могу имати само силазне акценте.
капи́ја   Силазни акценати могу стајати само на првом слогу.
лиф́т   Акценат не може стајати на последњем слогу речи.

6. а) Следећи глаголи имају краткосилазни акценат. Забележи га на одговарајуће место:

чучнути, чезнути, сместити, чистити, скупити

б) Следећи глаголи имају дугоузлазни акценат. Забележи га на одговарајуће место:

ценити, позајмити, галамити, осветлити, истражити

в) Следећи глаголи имају краткоузлазни акценат. Забележи га на одговарајуће место:

трчкарати, одолети, отерати, прецртати, преувеличати

7. У следећем низу подвуци речи које морају имати само силазне акценте:

лист, лава, лала, лав, леђа, лек, лет, лија, лифт, лице, ложа, луфт

---

8. Једна Чеховљева драма носи наслов *Вишњев сад*. Подвучена именица (у значењу воћњак) разликује се у дужини акцента од временског прилога *сад*. Акцентуј ову именицу:

с а д

---

9. У сваком низу је по једна реч која има дуг акценат. Подвуци је:

а) шведски	б) енглески	в) француски
фински	немачки	бугарски
руски	француски	грчки
норвешки	шпански	српски
мађарски	бугарски	дански
-

10. Подвуци акцентовани вокал у следећим речима када су у облику:

а) генитива једине

времена, рамена, имена, презимена

б) номинатива множине

времена, рамена, имена, презимена

---

11. Распореди дате именице у табелу:

свест, маст, гест, гост, прст, крст, текст, лист, част, таст

Дугосилазни акценат	Краткосилазни акценат

---

12. Који акценат имају једносложни бројеви у српском језику? _____

13. Подвуци:

- а) придев који има дуг акценат: вешт, чист, шкрт, густ, ташт
б) именицу која има кратак акценат: вест, пласт, кост, тест, раст

14. Допуни реченицу:

Када глаголи *зайевајџи* и *разіледајџи* имају кратак акценат на првом слогу, они су _____ вида, а када имају дуг акценат на другом слогу, онда су _____ вида.

15. Подвуци наглашене (акцентоване) слогове у следећим паровима речи:

- а) црвенети – црвенкаст   б) близнакиња – близина   в) чезнути – чезнутљиво
г) грабити – разграбити   д) певати – певушити   ђ) цртати – цртачи
е) шеснаесторо – шеснаестерац   ж) хаљина – хаљинетина   з) укидати – укинути

16. Распореди дате речи у табелу:

лѐпо, лѐпо, бр̑зо, бр̑зо, ја̑ко, ја̑ко, сна̑жно, сна̑жно, лѐњо, лѐњо

Прилози	Придеви

17. Следеће властите именице разврстај у две групе према томе да ли имају дугосилазни или дугоузлазни акценат:

ДУГОСИЛАЗНИ

_____

_____

_____

_____

Дарија
Марко
Дарко
Ирина
Олга
Сара
Воја
Ксенија

ДУГОУЗЛАЗНИ

_____

_____

_____

18. Акцентуј други пример у низу тако да промениш:

а) дужину: извѐсти – и з в е с т и

б) интонацију: па̀ра – п а р а

в) интонацију и дужину: ви́ла – в и л а

г) интонацију и место акцента: њ́мена – и м е н а

19. Акцентуј дате глаголе према захтеву и повежи их са одговарајућим значењем:

краткосилазни на првом слогу

к у п и т и

пазарити

дугоузлазни на првом слогу

к у п и т и

скупљати

дугоузлазни на првом слогу

с е д е т и

бити у седећем положају

краткоузлазни на првом слогу

с е д е т и

постајати сед

20. У сваком низу је по једно име које има краткоузлазни акценат, док сва остала имена имају краткосилазни. Подвуци име са другачијим акцентом:

а)

Весна
Ана
Петар
Душан
Лав

б)

Мина
Вишња
Дејан
Милан
Виктор

в)

Растко
Ненад
Огњен
Давид
Игор

21. У датим речима краткоузлазни акценат забележен је на погрешном слогу. Забележи га на правом слогу:

Погрешно	Тачно	Погрешно	Тачно
заборавити	заборавити	поставити	поставити
загрљити	загрљити	усмерити	усмерити
направити	направити	надокнадити	надокнадити
размислити	размислити	освежити	освежити
зауставити се	зауставити се	поздравити се	поздравити се
осетити	осетити	замислити	замислити

22. Допиши неакцентоване дужине тамо где је то потребно:

а) У соби је само једна ва́за.

б) Купили смо неколико нових ва́за.

в) Изабраћу неко од ових оде́ла.

г) Сви купују нова оде́ла.

д) Исту причу сам чуо од сваког ђа́ка.

ђ) Исту причу сам чуо од других ђа́ка.

23. Поред сваког примера напиши у којем је падежу и броју:

а) телефóнā _____

б) телефóна _____

в) шкб́ла _____

г) шкб́лā _____

д) ймена _____

ђ) имéна _____

---

24. Заокружи слова испред реченица у којима је акценговани глагол у презенту:

а) Затвòрите врата за собом!

б) Увек када зàтворите врата чује се шкрипа.

в) Милош не йзлази из воде док га не позовем.

г) Милоше, одмах йзлази из хладне воде.

д) Пāзи, иде ауто!

ђ) Мора више да пāзи када вози!

е) Сине, клòни се лошег друштва!

ж) Треба да се клòни лошег друштва.

---

25. Водећи рачуна о правилима распореда акцената у српском језику, прецртај речи које су погрешно акцентоване:

чўдовйште, чудòвйште, чудòвйште, змāј, змāј, аждāја, аждајā, нёмāн, нёмāн

---

26. Прочитај следећу реченицу и подвуци речи које немају свој акценат:

Ех, драги мој, не научиш ли све на време, нећу те пустити.

---

27. У следећим реченицама подвуци проклитике:

а) Он све ради ради своје деце.

б) Под је шкрипао под нашим ногама.

в) Треба да ми да нови број телефона.

г) Седео сам крај прозора чекајући крај часа.

д) Код сваког курира наћи ћете тајни код.

ђ) Низ литицу се спуштао низ бубамара.

е) Нацртајте једну дуж дуж целог листа!

ж) Његово будно око пратило је све око нас.

---

28. Акцентуј подвучене акценатске целине тако да се акценат пренесе на проклитику (акценат ће бити краткосилазни):

а) Идем у град.

б) Паде на земљу.

в) Прича сам са собом.

г) Стави капу на главу.

---

29. Заокружи слова испред примера у којима запажаш преношење акцента на проклитику:

а) знам → не знам

б) желим → не желим

в) волим → не волим

г) читам → не читам

д) рече → не рече

ђ) жудим → не жудим

е) чух → не чух

ж) седим → не седим

30. Поред акцентованих примера напиши И ако се ради о именици, а Г ако је реч о глаголу:

- а) р̄адио _____ б) р̄адио _____ в) с̄ело _____ г) с̄ело _____ д) о̀твори _____ ё) отв̄ори _____
е) о̀рао _____ ж) о̀рао _____ з) б̄ило _____ и) б̄ило _____ ј) л̄егло _____ к) л̄егло _____
-

31. Испод карикатуре човека који држи новине у пламену писало је: Новине горе!

Заокружи слово испред примера који показује како треба акцентовати подвучену реч:

- а) г̄оре б) г̄оре в) г̄ор̄е
-

32. Поред датих реченица напиши којој врсти речи припада подвучени пример у њима и у којем је облику:

- а) Био је то почетак најдужег л̄ета. _____
б) Био је то почетак најдужег л̄ета. _____
-

33. Поред акцентованих примера напиши И ако се ради о именици, а П ако је реч о придеву:

- а) р̄ад _____ б) р̄ад _____ в) д̄уг _____ г) д̄уг _____
д) вр̄ело _____ ё) вр̄ело _____ е) мл̄ада _____ ж) мл̄ада _____
-

34. Прочитај следећу реченицу и заокружи слово испред реченице која одговара њеном реду речи:

Г̄ор̄е г̄ор̄е г̄оре г̄оре, нег' што г̄ор̄е г̄оре доле.

- а) Шуме које су на висини више горе него што горе шуме које су доле.
б) Више горе шуме које су на висини него што горе шуме које су доле.
в) Горе шуме које су на висини више него што горе шуме које су доле.
-

35. Прочитај следећу шалу и одговори на захтеве испод ње:

Гос̄ӣ наручи чај са медом. И донесу му чај и меду.

До забуне је дошло јер је гост акцентовао подвучену реч као да је у питању именица *меда*.
Заокружи слово испред акцентоване речи коју је изговорио гост:

- а) м̄едом б) м̄ед̄ом в) м̄едом
-

36. Погледај како је акцентована именица *с̄ӣановник* у речнику и одговори на дате захтеве:

стан̄овн̄ик, -ика и **ста̄новн̄ик**, -а...

Видимо да је реч о дублету. Акцентуј:

- а) генитив јединине облика **стан̄овн̄ик**: с т а н о в н и к а
б) генитив јединине облика **ста̄новн̄ик**: с т а н о в н и к а

37. Погледај како је наведена једна одредница из *Речника српског језика*: **компјутер** м енгл...
Да ли је правилно када именицу *компјутер* изговоримо са краткосилазним акцентом на првом слогу? _____
